

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФАРМАКОЕКОНОМІКИ

**ФАРМАКОЕКОНОМІКА В УКРАЇНІ:
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Матеріали X науково-практичної конференції
(Харків, 21 травня 2018 року)

Харків
Видавництво НФаУ
2018

ISSN 2520-615X (Print)
УДК:615.1/2:33(075.8)

Редакційна колегія:

Головний редактор: проф. *А. А. Котвіцька*

Заступник головного редактора: проф. *Л. В. Яковлєва*

Відповідальні секретарі: ас., канд. фарм.наук *Н. О. Матяшова, ас. Бердник О.Г.*

Члени редакційної ради: проф. *А. Л. Загайко*, проф. *Н. В. Бездітко*,
доц. *О. О. Герасимова*, доц. *О. В. Ткачова*,

Реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ № 608 від 11 жовтня 2017 р.

Фармакоеконіміка в Україні: стан та перспективи розвитку : матеріали X наук.- практ. конф., м. Харків, 21 травня 2018 р. / редкол. : А. А. Котвіцька та ін. – Х. : Вид-во НФаУ, 2018. – 274 с.

У збірнику опубліковані матеріали X науково-практичної конференції «Фармакоеконіміка в Україні: стан та перспективи розвитку», в яких наведені результати фармакоеконімічних та фармакоепідеміологічних досліджень, аналізу якості фармакотерапії захворювань в закладах охорони здоров'я України, роль інформаційних технологій в забезпеченні якості фармацевтичної допомоги, результати впровадження формулярної системи та медичних стандартів в Україні, аналізу фармакотерапевтичних груп на українському фармацевтичному ринку, розглянуті методичні підходи до підготовки провізорів та лікарів, управлінські аспекти діяльності фармацевтичної галузі, наведені результати фармакологічних досліджень нових лікарських препаратів.

Видання розраховане на широке коло наукових та практичних працівників у галузі фармації та медицини.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

Матеріали подаються мовою оригіналу

ISSN 2520-615X (Print)
УДК:615.1/2:33(075.8)

Національний фармацевтичний університет, 2018

ОЦІНКА ІНФОРМОВАНOSTІ ПРОВІЗОРІВ АПТЕЧНИХ ЗАКЛАДІВ ЩОДО ЇХ ОBOB'ЯЗКІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФАРМАКОНАГЛЯДУ В УКРАЇНІ

О. Я. Міщенко, В. Ф. Осташко, Є. М. Коваленко

Кафедра клінічної фармакології, ІПКСФ

Національний фармацевтичний університет

м. Харків, Україна

clinpharmacol_ipksph@nuph.edu.ua

Ключові слова: провізор, фармаконагляд, анкетування, побічна дія ліків.

Вступ. Згідно з вимогами провізори повинні реєструвати випадки побічних реакцій (ПР)/відсутність ефективності (ВЕ) лікарських засобів (ЛЗ). Чи всі вони володіють інформацією та навичками про здійснення вказаних дій?

Мета дослідження – з'ясування поінформованості провізорів про основні обов'язки виявлення та попередження ПР/ВЕ ЛЗ.

Методи досліджень. Анкетування 70 провізорів аптек за розробленою анкетною-опитувальником.

Результати досліджень. Позитивну відповідь щодо обізнаності своїх обов'язків дали 48 (68,6%) провізорів, відносно знання нормативно-правової бази вірно відповіли 52 (74,5%), про наявність у аптеці форми «Карта-повідомлення» вказали лише 26 (37,2%), як її відправити у департамент фармаконагляду (ФН) знали 16 (23%), а 20 (28,6%) провізорів самостійно заповнювали цю форму, 10 (14,3%) – консультували щодо профілактики ПР, 20 (28,6%) направляли відвідувача на консультацію до лікаря, 12 (17,1%) сповіщали керівника аптеки про ПР/ВЕ ЛЗ.

Висновки. Більшість провізорів обізнані про обов'язок надавати інформацію до департаменту ФН про ПР/ВЕ ЛЗ. Необхідно сприяти поширенню інформації про нормативну документацію серед керівників аптек та провізорів. Фахова діяльність провізора спрямована на виявлення ПР/ВЕ ЛЗ сприяє покращенню якості медичної допомоги населенню України.

Вступ. В останні роки частота ускладнень при застосуванні лікарських засобів має тенденції до зростання, що пов'язано з широким використанням у медичній практиці препаратів з недоведеною ефективністю, поліпрагмазією,

з індивідуальною гіперчутливістю хворих, поширенням самолікування тощо. У попередженні побічних реакцій (ПР) на лікарські засоби (ЛЗ) провідна роль належить Державній системі фармаконагляду (ФН) [1] та особам, які згідно з нормативною базою, є офіційними джерелами інформації про ПР на ЛЗ (лікарі, медичні сестри, фельдшери, акушерки, провізори, фармацевти, а також пацієнти, їх представники та організації, що захищають права пацієнтів) [2].

Повідомлення про ПР/відсутність ефективності ЛЗ від працівників практичної фармації підлягають глибокому аналізу провідних експертів медицини і фармації. Результати такої оцінки сприяють підвищенню безпечності застосування ЛЗ, корекції інструкцій до ЛЗ, а, у деяких ситуаціях, навіть вилученню ряду показань до застосування ЛЗ або попередженню про небезпечні їх комбінації [3].

Наказом МОЗ України № 898 від 27.12.2006 р. [2] безпека застосування ЛЗ оцінюється за допомогою аналізу всіх наявних даних, в першу чергу спонтанних повідомлень про випадки ПР та/або відсутності ефективності ЛЗ.

За визначенням спільних рекомендацій Міжнародної федерації фармацевтів і ВООЗ з належної фармацевтичної практики [4] працівники фармацевтичної галузі повинні бути фаховими спеціалістами, які консультують пацієнтів з проблем, пов'язаних зі здоров'ям і застосуванням ЛЗ. Для удосконалення використання ліків, на них лежить відповідальність за процес застосування ЛЗ, допомогу пацієнтам розуміти необхідність належного використання ліків, знати, чого очікувати після їз застосування [2].

У нашій країні дії провізора (фармацевта) по відпуску готових лікарських засобів (надалі – провізора) при виявленні ПР на ЛЗ чітко регламентовані «Протоколом 1.2. Провізора (фармацевта) при отриманні інформації про випадки ПР та/або відсутності ефективності ЛЗ» [5]. Згідно з цим документом провізор не тільки реєструє випадки ПР на ЛЗ, а й займається інформаційно-просвітньою діяльністю, спрямованою на надання

належної інформації пацієнту або його представнику при відпуску ЛЗ із аптеки щодо потенційно несприятливих наслідків застосування ЛЗ, причин ПР, інформує про важливість і необхідність повідомляти про виникнення ПР та/або відсутність ефективності при застосуванні ЛЗ, консультиє відвідувача аптеки при заповненні ним форми «Карта-повідомлення для надання пацієнтом та/або його представником інформації про ПР та/або відсутність ефективності ЛЗ при його медичному застосуванні» (надалі – «Карта-повідомлення») про випадок ПР та/або відсутність ефективності ЛЗ та інформує куди її направляти тощо [3].

А як відбувається у реальній аптечній практиці? Чи всі провізори володіють інформацією та навичками про здійснення вказаних дій?

Мета дослідження – з'ясування поінформованості провізора про основні обов'язки виявлення та попередження ПР/відсутність ефективності ЛЗ та одержання інформації щодо виконання ним дій, викладених у нормативно-правовій документації з цього питання.

Методи досліджень. Анкетування провізорів аптек за розробленою анкетною-опитувальником спрямоване на виявлення рівня їх інформованості про обов'язок надавати інформацію до департаменту ФН при ДЕЦ МОЗ України про ПР/відсутність ефективності ЛЗ, а також про інформованість щодо правила заповнення «Карт-повідомлення» [2]. Всього було проанкетовано 70 провізорів, що проходили навчання на передатестаційних циклах та циклах підвищення кваліфікації на кафедрі клінічної фармакології ІПКСФ НФаУ протягом 2016-2018 р.р.

Результати досліджень. З 70 провізорів на перше питання: «Чи відомо Вам про обов'язок провізора (фармацевта) надавати інформацію до департаменту ФН про ПР/відсутність ефективності ЛЗ, отриману від відвідувачів аптеки?», позитивну відповідь щодо обізнаності своїх обов'язків дали 48 (68,6%) провізорів. 22 (31,4%) респонденти відповіли «ні» (таблиця 1). Це свідчить про поінформованість більшості респондентів про їх обов'язок надавати вказану інформацію до органів ФН.

На друге питання анкети: «Вкажіть вірну нормативно-правову базу, що визначає обов'язок провізора (фармацевта) надавати інформацію про ПР/відсутність ефективності ЛЗ, отриману від відвідувачів аптеки, в департамент ФН», вірну відповідь дали 52 (74,5%) провізори, а невірні відповіді – 18 (25,7%) респондентів. Це вказує на те, що близько чверті усіх опитаних провізорів не володіють вірною інформацією про відповідну нормативно-правову базу.

Вірну відповідь на питання: «Про що з переліченого нижче необхідно повідомляти службу ФН згідно з існуючими вимогами?» – дали 24 (34,3%) провізори. Це свідчить про те, що третина респондентів не володіє вірною інформацією про відповідну нормативно-правову базу.

На питання: «Чи наявні у Вашій аптеці бланки форми «Карта-повідомлення» – «так» відповіли лише 26 (37,2%) провізорів. А вірної відповіді на питання: «Яким чином Ви можете відправити «Карту-повідомлення» у департамент ФН?» – не знали 16 (23%) респондентів. Це вказує на недоліки організаційної роботи керівництва ряду аптечних закладів по забезпеченню їх необхідними бланками та недостатню роботу зі співробітниками аптек відносно нормативно-правової бази, що призводить до зниження надходження інформації про ПР/відсутність ефективності ЛЗ до департаменту ФН.

При відповіді на питання: «Якими були Ваші дії, у випадку коли відвідувачі сповіщали про ПР/відсутність ефективності ЛЗ?» – 20 (28,6%) опитаних провізорів відповіли, що вони самостійно заповнювали «Карту-повідомлення», наразі – 10 (14,3%) з опитаних респондентів проводили консультацію щодо профілактики ПР, 20 (28,6%) направляли відвідувача на консультацію до лікаря, 12 (17,1%) сповіщали керівника аптечного закладу про ПР на ЛЗ, 8 (11,5%) виконували іншу дію, проте не вказали яку. Позитивним є те, що більшість провізорів здійснювали вірні дії, які спрямовані на виявлення ПР/відсутність ефективності ЛЗ.

Таблиця 1

Анкета-опитувальник для провізорів аптек

Запитання	Відповідь	Загальна кількість осіб (%)
		70 (100%)
1	2	3
1. Чи відомо Вам про обов'язок провізора (фармацевта) надавати інформацію до департаменту ФН про ПР/ відсутність ефективності ЛЗ, отриману від відвідувачів аптеки?	так	48 (68,6%)
	ні	22 (31,4%)
2. Вкажіть вірну нормативно-правову базу, що визначає обов'язок провізора (фармацевта) надавати інформацію про ПР/відсутність ефективності ЛЗ, отриману від відвідувачів аптеки, в департамент ФН		
- Наказ МОЗ України від 17.11.2016 р. №1245 «Про затвердження порядку розгляду реєстраційних матеріалів на лікарські засоби...»	a	14 (20%)
- Директива Європейського Парламенту та Ради ЄС від 06.11.2001 № 2001/83 ЄС	b	-
- Наказ МОЗ України від 27.12.2006 № 898 "Про затвердження Порядку здійснення нагляду за побічними реакціями ... " та Наказ МОЗ України від 11.10.2013 р. № 875 "Про затвердження протоколів провізора (фармацевта)"	c	52 (74,5%)
- Закон України «Про лікарські засоби» 1996 р., зі змінами і доповненнями 1998 р.	d	4 (5,7%)
Не відповіли на питання	e	2 (5,7%)
3. Про що з переліченого нижче необхідно повідомляти службу ФН згідно з існуючими вимогами?		
- про всі ефекти нових препаратів (протягом 5 років після їх реєстрації)	a	12 (17,1%)
- про невідомі і несподівані ефекти «старих препаратів»	b	6 (8,5%)
- про серйозні ПР на всі препарати (летальні випадки, загроза життю, інвалідність, госпіталізація, втрата працездатності, вроджені аномалії, новоутворення)	c	24 (34,3%)
- про результати спостережень, в яких є чіткі докази того, що викликає ПР (наприклад, при повторному призначенні ЛЗ виникає та ж ПР)	d	14 (20%)
- про досвід і результати наукових досліджень препаратів, при яких виявляються ПР	e	14 (20%)
- про несподівані раніше невідомі терапевтичні ефекти	f	0
- не знаю	g	14 (20%)
4. Чи наявні у Вашій аптеці бланки форми «Карта-повідомлення», яку повинен заповнювати провізор (фармацевт) для повідомлення про ПР/відсутність ефективності ЛЗ у департамент ФН?	так	26 (37,2%)
	ні	44 (62,8%)
5. Яким чином Ви можете відправити «Карту-повідомлення» у департамент ФН?		
- тільки поштою	a	4 (5,7%)

Продовження таблиці 1

1	2	3
- тільки on-line	b	6 (8,5%)
- поштою або on-line	c	44 (62,8%)
- не знаю	d	16 (23%)
6. Якими були Ваші дії, у випадку коли відвідувачі сповіщали про ПР/відсутність ефективності ЛЗ?		
- проводили консультацію щодо профілактики ПР	a	10 (14,3%)
- направляли на консультацію до лікаря	b	20 (28,6%)
- не реагували	c	0
- сповіщали керівника аптечного закладу	d	12 (17,1%)
- складала повідомлення про ПР/відсутність ефективності ЛЗ (форма «Карта-повідомлення»)	e	20 (28,6%)
- інше (вказати)	f	8 (11,5%)
7. Якщо ви складала повідомлення про ПР/відсутність ефективності ЛЗ, то яким чином ви це робили?		
- заповнювали форму «Карта-повідомлення» та відправляли її поштою	a	0
- заповнювали форму «Карта-повідомлення» та відправляли її on-line	b	2 (2,9%)
- заповнювали форму «Карта-повідомлення» та віддавали її зав. аптекою	c	48 (68,6%)
- інше (вказати)	d	20 (28,6%)

На питання: «Якщо ви складала повідомлення про ПР/відсутність ефективності ЛЗ, то яким чином ви це робили?» – більшість, 48 (68,6%) провізорів відповіли, що заповнювали «Карта-повідомлення» та віддавали її завідувачу аптекою. Це свідчить про недостатню самостійність провізорів, а отже зниження оперативності надходження інформації щодо ПР/відсутності ефективності ЛЗ до департаменту ФН.

Проведене опитування показало, що більшість провізорів володіє інформацією про свої обов'язки надавати відомості до департаменту ФН про ПР/відсутність ефективності ЛЗ та знають нормативно-правову базу, яка регламентує порядок надання цих повідомлень. Поряд з цим, наявність

значної частки провізорів, недостатньо поінформованої про необхідність надавати інформацію відносно ПР/відсутність ефективності ЛЗ, у значній мірі може бути пов'язана із низькою організацією цього процесу на рівні аптечного закладу, на що вказує не тільки відсутність у ряду аптек бланків форми «Карта-повідомлення» (дані 44 (62,8%) опитаних), але й відсутність у великої кількості опитаних (26 (37,2%)) інформованості про порядок надсилання форми «Карта-повідомлення», яку самостійно заповнили та відправили лише 2 (2,9%) з опитаних провізорів, а саме про що необхідно інформувати органи фармаконагляду чітко знали лише 24 (34,3%) з опитаних.

Висновки. Таким чином, за результатами опитування можна зробити наступні висновки:

1. Більшість провізорів по відпуску готових лікарських засобів, що приймали участь у опитуванні, взагалі обізнані про їх обов'язок надавати інформацію до департаменту фармаконагляду про ПР або відсутність ефективності ЛЗ.

2. Необхідно сприяти поширенню інформації про нормативну документацію, спрямовану на виявлення та попередження ПР на ЛЗ не тільки серед керівників аптечних закладів, а і серед персоналу, а саме серед провізорів (фармацевтів) «першого столу».

3. Інформованість про нормативну документацію, спрямовану на виявлення та попередження ПР на ЛЗ, і вміння заповнювати та відправляти до органів ФН «Карти повідомлення» залежить від володіння нормативною документацією і наявністю практичних навичок її застосування.

4. Підвищення ефективності виявлення ПР на ЛЗ та відсутності ефективності ЛЗ завдяки діяльності провізорів в умовах аптечних закладів України є незаперечним фактом і така фахова діяльність сприяє покращенню якості лікарської допомоги населенню України.

Перелік використаної літератури:

1. Матвєєва О. В. Безпека та нормативно-правовий супровід лікарських засобів: від розробки до медичного застосування (пам'яті професора, д. м. н. Вікторова Олексія Павловича) / О. В. Матвєєва [і інш.] // *Новости медицины и фармации.* – 2016. – № 12. – С. 3-9.

2. Про затвердження Порядку здійснення фармаконагляду. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0073-07> (дата звернення 20.04.2018). – Назва з екрану : затверджено наказом МОЗ України від 27.12.2006 р. № 898 (Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства охорони здоров'я № 778 від 14.09.2010, № 568 від 06.09.2011, № 1005 від 29.12.2011, № 1197 від 09.11.2016, № 996 від 26.09.2016).

3. Дедишина Л. Фармаконагляд як повноцінна складова системи охорони здоров'я / Л. Дедишина // *Фармацевт Практик.* - 2014. - № 10. - С. 4-6.

4. Joint FIP/WHO guidelines on good pharmacy practice: standards for quality of pharmacy services from the WHO technical report series, No. 961, 45th report of the WHO Expert Committee on specifications for pharmaceutical preparations © World Health Organization 2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.who.int/medicines/services/expertcommittees/pharmprep/CLEAN-Rev2Final-GPP-StandardsQ-PharmacyServices-QAS10-352_Sept2010.pdf (дата звернення 20.04.2018). – Назва з екрану.

5. Про затвердження протоколів провізора (фармацевта) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://old.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20131011_0875.html (дата звернення 20.04.2018). – Назва з екрану : затверджено наказом МОЗ України від 11.10.2013 р. № 875.

ЗМІСТ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ	3
М. А. Бабешко, Л. В. Яковлєва АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ БОЛЮ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ ЗА 2014-2016 РОКИ	3
О. І. Баєва ДО ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ І ФАРМАЦЕВТИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	5
Н. В. Бездітко, Аббуд Али МОНОКЛОНАЛЬНІ АНТИТІЛА ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ОНКОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ: АСОРТИМЕНТ І ДОСТУПНІСТЬ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ	7
Н. В. Бездітко, Удду Омар АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ПАРАЗИТАРНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ, ПРЕДСТАВЛЕНИХ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ	8
І. М. Білай, О. В. Цис, М. П. Красько ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛІКАМИ В РОЗРІЗІ ОСНОВНИХ ПИТАНЬ ФАРМАКОЕКОНОМІКИ	9
Г. З. Біленький, О. В. Макаренко КРИТЕРІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ НОВОЇ ФІКСОВАНОЇ КОМБІНАЦІЇ ГІПОХЛОРИДУ НАТРІЮ З ТАУРИНОМ У ХВОРИХ З ГОСТРИМ ПАНКРЕАТИТОМ (ІІ СТАДІЯ КЛІНІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ)	10
І. В. Бондарєва, К. В. Дядюра АНАЛІЗ ВІДМІННОСТЕЙ У ПІДХОДАХ ФОРМУВАННЯ ФОРМАЛЬНИХ ТА ЕФОРМАЛЬНИХ ГРУП	12

СТАТТІ	164
Н. В. Бездітко, Л. В. Яковлєва, В. В. Підгайна АНТИТРОМБОТИЧНІ ЛІКАРСЬКІ ПРЕПАРАТИ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ: ДИНАМІКА АСОРТИМЕНТУ ТА ЦІНИ	164
О. О. Герасимова, С. С. Шершньова РЕЗУЛЬТАТИ АВС/ЧАСТОТНОГО АНАЛІЗУ ФАРМАКОТЕРАПІЇ ПАЦІЄНТІВ З ХРОНІЧНИМ ПАНКРЕАТИТОМ В УМОВАХ СТАЦІОНАРУ	172
В. М. Лісовий, Т. І. Єрмоленко, Н. В. Бездітко АНАЛІЗ «ВПЛИВУ НА БЮДЖЕТ» ЗАСТОСУВАННЯ ПРЕПАРАТІВ МІКОФЕНОЛОВОЇ КИСЛОТИ У ПАЦІЄНТІВ З ТРАНСПЛАНТАЦІЄЮ НИРКИ: РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ	180
Н.Г. Малініна, А.В. Медяник ДОСЛІДЖЕННЯ НАПРЯМІВ ВПЛИВУ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ТОВАРІВ АПТЕЧНОГО АСОРТИМЕНТУ	187
О. Я. Мищенко, Е. А. Калько АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧЕСКОЙ ДОСТУПНОСТИ АНТАЦИДОВ, ПРЕДСТАВЛЕННЫХ НА ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОМ РЫНКЕ УКРАИНЫ В 2017 ГОДУ	195
О. Я. Міщенко, О. С. Сініцина, І. М. Риженко, Г. В. Зайченко ОГЛЯД АСОРТИМЕНТУ ТА АНАЛІЗ ОБСЯГІВ СПОЖИВАННЯ ТОПІЧНИХ ЕСТРОГЕНОВМІСНИХ МОНОПРЕПАРАТІВ НА УКРАЇНСЬКОМУ ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ	204
О. Я. Міщенко, В. Ф. Осташко, Є. М. Коваленко ОЦІНКА ІНФОРМОВАНOSTІ ПРОВІЗОРІВ АПТЕЧНИХ ЗАКЛАДІВ ЩОДО ЇХ ОБОВ'ЯЗКІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФАРМАКОНАГЛЯДУ В УКРАЇНІ	211
О.В.Ткачова, А.Є.Овчаренко АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ, ЕКОНОМІЧНОЇ ДОСТУПНОСТІ ТА СПОЖИВАННЯ ПРОТИГЕМОРОЙНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ МІСЦЕВОГО ЗАСТОСУВАННЯ	219